

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mars 2009 avsa Høyesterett dom i

HR-2009-00554-A, (sak nr. 2008/1898), straffesak, anke over dom,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. førstestatsadvokat Ole Bredrup Sæverud)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder straffutmåling for blant annet to grove narkotikaforbrytelser, jf. straffeloven § 162 andre, jf. første ledd. Spørsmålet er om det er grunnlag for å anvende samfunnsstraff i stedet for fengsel, jf. straffeloven § 28a.
- (2) A, født 30. desember 1974, ble ved siktelse av 3. april 2008 av statsadvokatene i Troms og Finnmark siktet for to overtredelser av straffeloven § 162 andre, jf. første ledd og to overtredelser av § 162 første ledd.
- (3) På grunnlag av uforbeholden tilståelse avsa Nord-Troms tingrett 20. mai 2008 dom med denne domsslutning:
  - ”1. A, født 30.12.1974, dømmes for to overtredelser av strl. § 162 første og annet ledd og to overtredelser av strl. § 162 første ledd. Sammenholdt med strl. § 62 første ledd settes straffen til fengsel i 2 – to – år hvorav 10 – ti – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. strl. §§ 52-54. Varetekt kommer til fradrag med 6 – seks – dager.
  2. Pakkeutstyr, vekt og kr. 8 000 – åttetusen – inndras, jf. strl. §§ 34 og 35.”

- (4) Domfelte anket til Hålogaland lagmannsrett over straffutmålingen. Lagmannsretten – som i medhold av straffeprosessloven § 332 første ledd første punktum var satt med tre fagdommere og fire meddommere – avsa 28. oktober 2008 dom med denne domsslutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder, hvorav fullbyrdelsen av 10 – ti – måneder utsettes med en prøvetid på 2 – to – år. Til fradrag i straffen går 6 – seks – dager for utholdt varetekt. Straffeloven §§ 52-54, § 59, § 60 og § 62 er anvendt. Saksomkostninger ilegges ikke for lagmannsretten.”

- (5) Dommen er avsagt under dissens, idet tre av meddommerne stemte for at straffen skulle settes til samfunnsstraff i 420 timer med en gjennomføringstid på ett år og ti måneder.
- (6) Domfelte har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen.
- (7) Saken har for Høyesterett vært behandlet sammen med sak 2009/122(HR-2009-00555-A).
- (8) Under henvisning til at domfelte er under en positiv rehabilitering, at hun tidlig under etterforskningen avgav en uforbeholden tilståelse, og at det nå er gått over to og et halvt år siden de straffbare handlingene fant sted, har forsvareren anført at det i stedet for fengsel bør idømmes samfunnsstraff. Påtalemyndigheten har anført at det av allmennpreventive grunner er utilrådelig å idømme samfunnsstraff, og at soning av fengselsstraff ikke vil virke ødeleggende for den pågående rehabilitering.
- (9) *Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.*
- (10) A er dømt for å ha kjøpt to kvanta heroin i X og transportert dem til Y. Det ene kvantumet var på 15 gram og ble kjøpt 15. august 2006 for kr 18 000, mens det andre kvantumet var på 47,88 gram og ble kjøpt 9. september 2006 for kr 28 000. Stoffet ble kjøpt dels til eget bruk og dels for å kunne selges til finansiering av eget forbruk. I tillegg er A dømt for i perioden 15.–17. august 2006 å ha solgt til ikke navngitte personer i Y noen gram heroin for til sammen kr 8 000, og for at hun 17. august 2006 ca. kl. 15.00 oppbevarte på kroppen og på bopel i Y ca. 8,7 gram heroin, 6,68 gram hasjisj og til sammen 156 narkotiske tabletter av typen Flunipam, Vival, Alopam, Apodorm og Temgesic. Mens heroinkjøpene og transportene til Y er rubrisert under straffeloven § 162 andre, jf. første ledd (grov narkotikaforbrytelse), er salget og oppbevaringen av narkotika i Y rubrisert under § 162 første ledd.
- (11) Vilkårene for å idømme samfunnsstraff fremgår av straffeloven § 28a første og andre ledd, som bestemmer:

”Samfunnsstraff kan idømmes i stedet for fengselsstraff når

- a) **det ellers ikke ville ha blitt idømt strengere straff enn fengsel i 1 år,**
- b) **hensynet til straffens formål ikke taler mot en reaksjon i frihet, og**
- c) **lovbryteren samtykker og har bosted i Norge.**

Første ledd bokstav a kan fravikes når den straff som ellers ville ha blitt idømt, helt eller delvis ville ha vært betinget, og ellers når sterke grunner taler for at samfunnsstraff idømmes.”

- (12) Lagmannsretten har tatt utgangspunkt i at det alminnelige straffenivå for de forbrytelser som A er dømt for, ligger på fengsel i rundt to år og ni måneder, men at det ved

straffutmålingen må gjøres et fradrag på henimot en tredel fordi domfelte tidlig under etterforskningen avgav en uforbeholden tilståelse, som i vesentlig grad har forenklet etterforskningen og saksbehandlingen for retten. Dette er jeg enig i. Ved straffutmålingen må det også tas hensyn til at saksbehandlingstiden – særlig tatt i betraktning av at det forelå en uforbeholden tilståelse – er blitt for lang. Alle analyseresultater av beslaglagt stoff forelå ved månedsskiftet mars/april 2007, og fra dette tidspunkt til begynnelsen av april 2008, da saken ble oversendt til tingretten til behandling som tilståelsessak, ble det ikke gjennomført annen etterforskning enn en undersøkelse av bevegelser på siktedes bankkonti og en privatforbruksberegning. Men selv om det blir gjort fradrag for tilståelsesrabatt og lang saksbehandlingstid, er det klart at det vilkår for samfunnsstraff som er fastsatt i § 28a første ledd bokstav a, ikke er oppfylt. Dersom samfunnsstraff skal idømmes, må det derfor være med hjemmel i § 28a andre ledd.

- (13) Det har i Høyesteretts praksis vært oppstilt som vilkår for å benytte samfunnsstraff ved domfellelse for grov narkotikaforbrytelse at det foreligger klare og sterke rehabiliteringshensyn eller andre særlig tungtveiende grunner, se for eksempel Rt. 2005 side 1312 avsnitt 21 og Rt. 2007 side 950 avsnitt 13 med henvisninger til tidligere praksis. Selv om det ved endringen av § 28a i 2005 ble åpnet for noe mer bruk av samfunnsstraff enn tidligere, må det fortsatt være et vilkår for å anvende samfunnsstraff ved domfellelse for grov narkotikaforbrytelse at det foreligger klare og sterke rehabiliteringshensyn eller andre spesielle forhold, se Rt. 2007 side 1244 avsnitt 12.
- (14) A er 34 år. Hun har tidligere ikke vært domfelt for grov narkotikaforbrytelse, men har flere ganger vært bøtelagt for mindre narkotikalovbrudd.
- (15) Domfelte har en datter på seks år. Datteren bor fast hos faren, men domfelte har utstrakt samvær med henne, slik at datteren bor tilnærmet like mye hos hver av foreldrene.
- (16) I lagmannsrettens dom er det opplyst at domfelte også har en multifunksjonshemmet sønn som barnevernet har omsorgen for. Han er imidlertid død etter at lagmannsrettens dom ble avsagt.
- (17) Etter det som er opplyst, begynte A med hasjisj da hun gikk på ungdomsskolen. Hun debuterte med heroin da hun var ca. 18 år, og det har siden vært hennes hovedrusmiddel. Med unntak av de periodene hun har vært gravid, har hun siden den gang brukt heroin mer eller mindre sammenhengende frem til hun høsten 2003 tok tak i sitt rusproblem. Fra høsten 2003 til januar 2007 har hun hatt behandlingsopphold ved flere institusjoner innenfor rusmiddelomsorgen, og hun har også hatt oppfølging etter at behandlingen ble avsluttet. Blant annet er hun etter eget ønske blitt rustestet to ganger per uke. Hun har opplyst at hun ikke har brukt narkotika siden august–september 2006.
- (18) I tillegg til at A har mottatt behandling for sitt rusproblem, har hun påbegynt yrkesrettet attføring. Denne startet høsten 2005. Fra januar 2008 har A fulgt et opplegg med 50 % skolegang og 50 % arbeid. Hun tar sikte på å utdanne seg til helsefagarbeider og arbeider nå som pleieassistent i en institusjon under omsorgstjenesten. Etter planen skal attføringen være ferdig i oktober 2009.
- (19) Jeg er under noen tvil kommet til at det i dette tilfellet foreligger tilstrekkelig klare og sterke rehabiliteringshensyn til at det kan idømmes samfunnsstraff i stedet for fengsel. A har mens straffesaken har vært under behandling, gjennomgått en positiv utvikling og har

nå ikke brukt narkotika på to og et halvt år. Hun er også i ferd med å gjennomføre en yrkesutdanning som gir henne et inntektsgrunnlag. Dersom hun skal dømmes til fengselsstraff, vil det kunne virke ødeleggende for hennes videre rehabilitering. Samfunnsstraff er en følbar reaksjon, og jeg kan ikke se at hensynet til straffens formål taler mot at det i et tilfelle som det foreliggende blir idømt samfunnsstraff i stedet for fengsel. Det har nå gått to og et halvt år siden de straffbare handlingene fant sted, og særlig kombinasjonen av rehabilitering og lang saksbehandlingstid medfører at det vil være uheldig om A nå skulle være nødt til å sone en fengselsstraff.

- (20) På samme måte som i Rt. 2007 side 1244 finner jeg at samfunnsstraffen bør settes til 420 timer, som er det som maksimalt kan idømmes i samfunnsstraff, jf. straffeloven § 28a tredje ledd bokstav a. Gjennomføringstiden og den subsidiære fengselsstraff settes til ett år og seks måneder. Domfelte har i anledning saken sittet seks dager i varetekt. Til fradrag i den subsidiære fengselsstraff går derfor seks dager for varetektsfengsel, jf. straffeloven § 60.
- (21) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til samfunnsstraff i 420 – firehundreogtjue – timer med en gjennomføringstid på 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 28a. Den subsidiære fengselsstraff settes til 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i den subsidiære fengselsstraff går 6 – seks – dager for varetektsfengsel.

- (22) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (23) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (24) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (25) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (26) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til samfunnsstraff i 420 – firehundreogtjue – timer med en gjennomføringstid på 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 28a. Den subsidiære fengselsstraff settes til 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i den subsidiære fengselsstraff går 6 – seks – dager for varetektsfengsel.

Riktig utskrift bekreftes: